

Особливості організації освітнього процесу з математики

Ганна ТУР, завідувач відділу природничо-математичних дисциплін Чернігівського обласного інституту післядипломної педагогічної освіти імені К.Д. Ушинського, кандидат педагогічних наук

У 2024/2025 навчальному році у 5–7-х класах закладів загальної середньої освіти продовжують впровадження концептуальних засад реформування загальної середньої освіти «Нова українська школа».

Пріоритетними залишаються завдання створення освітнього середовища для реалізації інтегративного підходу до компетентісно орієнтованого навчання, забезпечення умов для взаємодії учасників освітнього процесу на засадах педагогіки партнерства та в умовах психологічної комфортності.

Відповідно до Концепції «Нова українська школа», Державного стандарту базової середньої освіти, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 30.09.2020 № 898 (<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/898-2020-%D0%BF#Text>), **метою математичної освітньої галузі** є розвиток особистості учня через формування математичної компетентності у взаємозв'язку з іншими ключовими компетентностями для успішної освітньої та подальшої професійної діяльності впродовж життя, що передбачає засвоєння системи знань, удосконалення вміння розв'язувати математичні та практичні задачі; розвиток логічного мислення та психічних властивостей особистості; розуміння можливостей застосування математики в особистому та суспільному житті.

У додатках 7 та 8 Державного стандарту базової середньої освіти для математичної освітньої галузі визначено групи загальних результатів, компетентнісний потенціал (уміння та ставлення) та базові знання, обов'язкові результати навчання учнів (загальні, конкретні, орієнтири для оцінювання).

Обов'язковими результатами навчання учнів з математичної освітньої галузі є:

- дослідження проблемних ситуацій та виокремлення проблем, які можна розв'язувати із застосуванням математичних методів;
- моделювання процесів і ситуацій, розроблення стратегій, планів дій для розв'язання проблем;
- критичне оцінювання процесу та результату розв'язання проблем;
- розвиток математичного мислення для пізнання і перетворення дійсності, володіння математичною мовою.

Реалізація математичної освітньої галузі в 5–7-х класах закладів загальної середньої освіти у 2024/2025 навчальному році буде здійснюватися відповідно до Типової освітньої програми для 5–9-х класів, затвердженої наказом МОН від 19.02.2021 № 235 (у редакції наказу МОН від 09.08.2024 № 1120 (<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/898-2020-%D0%BF#Text>)).

Звертаємо увагу, типовою освітньою програмою передбачено, що заклад освіти, укладаючи навчальний план, може збільшувати кількість годин, визначену типовим навчальним планом на навчальний предмет / інтегрований курс. Для цього потрібно використовувати години навчального навантаження для перерозподілу між освітніми компонентами так, щоб сумарна кількість годин, визначена в навчальному плані освітньої програми закладу на освітню галузь, не перевищувала максимальну кількість годин, визначену для цієї галузі в додатках 1, 2 до типової освітньої програми. Години для перерозподілу між освітніми компонентами можна використати для проведення індивідуальних консультацій чи групових занять, які можуть бути спрямовані на роботу з подолання навчальних втрат.

Рекомендуємо звернути особливу увагу на те, що відповідно до статті 11 закону України «Про повну загальну середню освіту» заклад освіти розробляє та використовує в освітній діяльності одну освітню програму на кожному рівні (циклі) повної загальної середньої освіти. Одним із складників освітньої програми є модельні навчальні програми.

Типовою освітньою програмою для 5–9-х класів закладів загальної середньої освіти визначено перелік модельних навчальних програм, у тому числі, з математики. Розроблено і затверджено (наказ Міністерства освіти і науки України від 12.07.2021 № 795 зі змінами й доповненнями) модельні навчальні програми «Математика. 5–6 класи» та «Математика. 7-9 класи» для закладів загальної середньої освіти:

Математика 5-6 класи

- Модельна навчальна програма «Математика. 5–6 класи» для закладів загальної середньої освіти (авт. Бурда М. І., Васильєва Д. В.)
- Модельна навчальна програма «Математика. 5–6 класи» для закладів загальної середньої освіти (авт. Василишин М. С., Милянник А. І., Працьовитий М. В., Простакова Ю. С., Школьний О. В.)
- Модельна навчальна програма «Математика. 5–6 класи» для закладів загальної середньої освіти (авт. Мерзляк А. Г., Номіровський Д. А., Пихтар М. П., Рубльов Б. В., Семенов В. В., Якір М. С.)
- Модельна навчальна програма «Математика. 5–6 класи» для закладів загальної середньої освіти (авт. Істер О. С.)
- Модельна навчальна програма «Математика. 5–6 класи» для закладів загальної середньої освіти (авт. Беденко М. В., Клочко І.Я., Кордиш Т.Г., Тадеєв В. О.)
- Модельна навчальна програма «Математика. 5–6 класи» для закладів загальної середньої освіти (авт. Скворцова С. О., Тарасенкова Н. А.)
- Модельна навчальна програма «Математика. 5–6 класи» для закладів загальної середньої освіти (авт. Радченко С. С., Зайцева К. С.).

Програми розміщені на офіційному сайті МОН за покликанням: <https://mon.gov.ua/ua/osvita/zagalna-serednya-osvita/navchalni-programi/modelnavchalni-programi-dlya-5-9-klasiv-novoyi-ukrayinskoyi-shkoli-zaprovadzhuyutsyapoetapno-z-2022-rok>.

Кількість годин (тижневе навантаження) на вивчення математики в 5-6-х класах: *Діапазон: мінімальна кількість годин – 4 години, максимальна – 6 годин, різниця по галузі – 2 години.*

Із 2024/2025 навчального року стартує новий етап реформи нової української школи, який передбачає впровадження циклу базового навчання у 7-х класах закладів загальної середньої освіти.

Реалізація змісту математичної освітньої галузі в 7-х класах може бути реалізована в навчальному плані закладу освіти через окремі предмети – «Алгебра», «Геометрія» або інтегрований курс «Математика». Для реалізації інтегрованого курсу «Математика. 7–9 класи» авторськими колективами створено 2 модельні навчальні програми, навчального предмета «Алгебра» – 4, предмета «Геометрія» – 6 модельних навчальних програм.

Зміст модельних навчальних програм математичної освітньої галузі для 7–9-х класів (базовий предметний цикл навчання) забезпечує наступність між модельними навчальними програмами для 5–6-х класів, гнучкий перехід учнів від адаптаційного до базового предметного навчання.

Перелік модельних програм для 7–9-х класів, яким надано гриф «Рекомендовано Міністерством освіти і науки України» (Накази МОН від 12.07.2021 № 795, від 24.07.2023 № 883) «Про надання грифа «Рекомендовано Міністерством освіти і науки України» та створених до них підручників представлено в таблиці 1.

Таблиця 1. Перелік модельних навчальних програм для 7–9-х класів

№	Модельна навчальна програма	Підручник до відповідної програми
1	Модельна навчальна програма «Математика. 7–9 класи» для закладів загальної середньої освіти (авт. Васишин М. С., Милян А.І., Працьовитий М. В., Простакова Ю. С., Шкільний О. В.)	«Математика» підручник інтегрованого курсу для 7 класу закладів загальної середньої освіти (у 2-х частинах) (авт. Шкільний О.В., Нелін Є.П., Милян А.І., Простакова Ю.С.)
2	Модельна навчальна програма «Математика. 7-9 класи (інтегрований курс)» для закладів загальної середньої освіти (авт. Істер О. С.)	«Математика» підручник інтегрованого курсу для 7 класу закладів загальної середньої освіти (у 2-х частинах) (авт. Істер О.С.)
3	Модельна навчальна програма «Алгебра. 7–9 класи» для закладів загальної середньої освіти (авт. Мерзляк А. Г., Номіровський Д. А., Пихтар М. П., Рубльов Б. В., Семенов В. В., Якір М. С.)	«Алгебра» підручник для 7 класу закладів загальної середньої освіти (авт. Мерзляк А.Г., Якір М.С.) «Алгебра» підручник для 7 класу закладів загальної середньої освіти (авт. Кравчук В.З., Підручна М.В., Янченко Г.М.)
4	Модельна навчальна програма «Алгебра. 7–9 класи» для закладів загальної середньої освіти (авт. Істер О. С.)	«Алгебра» підручник для 7 класу закладів загальної середньої освіти (авт. Істер О.С.)
5	Модельна навчальна програма «Алгебра. 7-9 класи» для закладів загальної середньої освіти (авт. Бурда М.І., Тарасенкова Н.А., Васильєва Д.В.)	«Алгебра» підручник для 7 класу закладів загальної середньої освіти (авт. Тарасенкова Н.А., Акуленко І.А., Данько О.А., Коломієць О.М., Богатирьова І.М., Сердюк З.О.) «Алгебра» підручник для 7 класу закладів загальної середньої освіти (авт. Бевз Г.П., Бевз В.Г., Васильєва Д.В., Владімірова Н.Г.)
6	Модельна навчальна програма «Алгебра. 7–9 класи» для закладів загальної середньої освіти	«Алгебра» підручник для 7 класу закладів загальної середньої освіти (авт. Білянна

Математична освітня галузь

	(авт. Біляніна О. Я., Білянін Г. І., Семчук А. Р., Плащук О. Г., Мар'янчук О. Т., Рябий С. І.)	О.Я., Білянін Г. І., Андрух Ю.О., Гуцуляк Я.І., Мунтях А.В., Шакур Ж.В.)
7	Модельна навчальна програма «Геометрія. 7–9 класи» для закладів загальної середньої освіти (авт. Мерзляк А. Г., Номіровський Д. А., Пихтар М. П., Рубльов Б. В., Семенов В. В., Якір М. С.)	«Геометрія» підручник для 7 класу закладів загальної середньої освіти (авт. Мерзляк А.Г., Якір М.С.)
8	Модельна навчальна програма «Геометрія. 7–9 класи» для закладів загальної середньої освіти (авт. Бурда М.І., Тарасенкова Н.А., Васильєва Д.В.)	«Геометрія» підручник для 7 класу закладів загальної середньої освіти (авт. Бевз Г.П., Бевз В.Г., Васильєва Д.В., Владімірова Н.Г.) «Геометрія» підручник для 7 класу закладів загальної середньої освіти (авт. Бурда М.І., Тарасенкова Н.А.)
9	Модельна навчальна програма «Геометрія. 7–9 класи» для закладів загальної середньої освіти (авт. Істер О.С.)	«Геометрія» підручник для 7 класу закладів загальної середньої освіти (авт. Істер О.С.) «Геометрія» підручник для 7 класу закладів загальної середньої освіти (авт. Тадєєв В.О.)
10	Модельна навчальна програма «Геометрія. 7–9 класи» для закладів загальної середньої освіти (авт. Панченко С. Ю.)	«Геометрія» підручник для 7 класу закладів загальної середньої освіти (авт. Єршова А.П., Голобородько В.В., Крижановський О.Ф.)
11	Модельна навчальна програма «Геометрія. 7–9 класи» для закладів загальної середньої освіти (авт. Генденштейн Л. Е., Жемчужкіна Г. В.)	«Геометрія» підручник для 7 класу закладів загальної середньої освіти (авт. Генденштейн Л.Е., Жемчужкіна Г.В.)
12	Модельна навчальна програма «Геометрія. 7–9 класи» для закладів загальної середньої освіти (авт. Біляніна О. Я., Білянін Г. І., Семчук А. Р., Плащук О. Г., Мар'янчук О. Т., Рябий С. І.)	–

Програми розміщені на офіційному сайті ДНУ «Інститут модернізації змісту освіти» за покликанням:

<https://mon.gov.ua/ua/osvita/zagalna-serednya-osvita/navchalni-programi/modelnavchalni-programi-dlya-5-9-klasiv-novoyi-ukrayinskoyi-shkoli-zaprovdzhuyutsyapoetapno-z-2022-rok>.

Для 7-х класів з українською мовою навчання загальний обсяг тижневого навчального навантаження встановлено за математичною освітньою галуззю таким чином: мінімальна кількість годин (4 години) може бути розподілена на вивчення *Інтегрованого курсу «Математика»* або на вивчення таких предметів: *Алгебра – 2,5 години; Геометрія – 1,5 години, максимальна – 6 годин, різниця по галузі – 2 години.*

З переліком навчальних програм, підручників та навчально-методичних посібників, рекомендованих Міністерством освіти і науки України для використання у 5–7-х класах закладів загальної середньої освіти 2024/2025 навчальному році можна ознайомитися за покликанням [Переліки – Інститут модернізації змісту освіти \(imzo.gov.ua\)](https://imzo.gov.ua).

Електронні версії підручників для вивчення курсів математики в 5–6-х та 7-х класах розміщено в електронній бібліотеці ДНУ «Інститут модернізації змісту освіти»: <https://lib.imzo.gov.ua/>.

Учителі математики закладу освіти вибирають модельні навчальні програми на цикл повної загальної середньої освіти й не можуть змінювати їх в середині циклу. Але для класів, які розпочнуть навчання на тому ж самому циклі повної загальної середньої освіти в

наступні роки, можуть бути вибрані інші модельні навчальні програми. Звертаємо увагу, що реалізацію модельної навчальної програми для адаптаційного циклу в 5–6-х класах передбачено впродовж двох навчальних років, а для циклу базового предметного навчання в 7-9-х класах три навчальні роки. Наприклад, у 6-му класі вчитель продовжує освітній процес за вибраною в 5-му класі модельною навчальною програмою та не матиме можливості змінити її на іншу.

У модельних навчальних програмах немає розподілу навчальних годин за розділами, темами, тощо. Кількість годин, необхідна для вивчення тієї чи іншої теми (розділу), визначає вчитель / учителька в навчальній програмі за загальнорічною кількістю годин, передбаченою навчальним планом закладу освіти на вивчення цього предмета / інтегрованого курсу, та з урахуванням очікуваних результатів навчання, визначених навчальною програмою.

На основі модельної навчальної програми, рекомендованої Міністерством освіти і науки України, заклад загальної середньої освіти може розробити власну навчальну програму з відповідного предмета / інтегрованого курсу та затвердити її рішенням педагогічної ради.

Розробляючи навчальну програму, педагоги можуть вносити зміни в пропонований модельною навчальною програмою зміст навчального предмета / інтегрованого курсу відповідно до підготовленості класу, регіональних особливостей, робочого навчального плану школи, необхідності своєчасного реагування на конкретні умови освітнього процесу, зокрема:

- доповнювати зміст програми, включаючи регіональний компонент;
- розширювати / поглиблювати або ущільнювати зміст окремих елементів (розділів, тем тощо) програми за потребою учнів, а також зважаючи на матеріально-технічне забезпечення закладу освіти, запити батьків, громади тощо;
- доповнювати тематику практичних / творчих робіт, проєктів;
- вилучати окремі питання з метою уникнення надмірної деталізації змісту навчального матеріалу.

Загальний обсяг таких змін може досягати 20 %. Також вчитель / учителька може змінювати послідовність вивчення тем, не порушуючи логічної послідовності досягнення результатів навчання.

Для реалізації вибраної модельної навчальної програми / навчальної програми вчитель математики може використовувати навчальні матеріали авторських колективів, які здійснюють підтримку відповідних модельних навчальних програм авторськими навчальними матеріалами, що за підсумками експертизи отримали відповідний гриф. Перелік таких матеріалів розміщено у відкритому доступі на сайті Державної наукової установи «Інститут модернізації змісту освіти» який постійно оновлюють.

На основі навчальної програми предмета (інтегрованого курсу), ухваленої педагогічною радою вчитель складає **календарно-тематичне планування** з урахуванням навчальних можливостей учнів класу.

Під час укладання календарно-тематичних планів важливо звернути увагу на:

- відповідність Державному стандарту базової середньої освіти;
- відповідність очікуваним результатам, зазначеним у модельній освітній програмі;
- відповідність освітній програмі закладу освіти;
- відповідність навчальній програмі;
- забезпечення компетентнісного підходу у викладанні.

Оцінювання навчальних досягнень учнів

Оцінювання — основний засіб, за допомогою якого вимірюють досягнення й діагностують проблеми навчання, надають зворотний зв'язок, ознайомлюють учасників освітнього процесу зі станом, проблемами й досягненнями освіти.

Одним із непростих питань в організації освітнього процесу з математики в 5–7-х класах є оцінювання. Оцінювання результатів навчання учнів регламентовано статтею 17 Закону України «Про повну загальну середню освіту» та Рекомендаціями щодо оцінювання результатів навчання здобувачів освіти відповідно до Державного стандарту базової середньої освіти (наказ МОН № 1093 від 02 серпня 2024 року).

(<https://mon.gov.ua/npa/pro-zatverdzhennia-rekomendatsii-shchodo-otsiniuvannia-rezultativ-navchannia>).

Оцінювання має бути зорієнтованим на визначених Державним стандартом базової середньої освіти ключових компетентностей та наскрізних вміннях і передбачених вибраною модельною навчальною програмою очікуваних результатів навчання для відповідного періоду освітнього процесу.

Оцінювання здійснюють за визначеними критеріями, які дають змогу встановити відповідність між вимогами до обов'язкових результатів навчання, визначеними Державним стандартом, і фактичними результатами навчання, яких досягають учні.

Критерії оцінювання розробляють на основі загальних критеріїв оцінювання (додаток 1 наказу МОН України від 08.07.2024 № 1093) з урахуванням характеристик груп загальних результатів навчального предмета (додаток 2). Критерії конкретизують в освітній програмі закладу освіти. Оцінювання навчальних досягнень учнів з математики здійснюють відповідно до системи оцінювання, затвердженої в освітній програмі закладу освіти.

Метою оцінювання є допомога вчителю конкретизувати навчальні досягнення учнів і надати необхідні інструменти для впровадження об'єктивного й справедливого оцінювання результатів навчання.

Рекомендації щодо оцінювання мають певні неузгодження з текстом Закону «Про повну загальну середню освіту».

У Законі – основними видами оцінювання результатів навчання учнів є формувальне, поточне, підсумкове (тематичне, семестрове, річне) оцінювання, державна підсумкова атестація, зовнішнє незалежне оцінювання.

Згідно з наказом МОН № 1093 основними видами оцінювання результатів навчання учнів є *формувальне оцінювання, підсумкове оцінювання та державна підсумкова атестація*.

Оцінювання здійснюють під час навчання (*поточне*), так і на різних його етапах (*підсумкове*).

Завдання для оцінювання потрібно добирати так, щоб можна було отримати об'єктивну інформацію про рівень досягнень учнями обов'язкових результатів навчання певної **групи результатів математичної освітньої галузі**.

Формувальне оцінювання відображає як процес навчання кожного учня / учениці (індивідуальний поступ), так і результат його навчальної діяльності на певному етапі навчання та дає змогу вчителю / вчительці зрозуміти, як організовувати освітній процес як з окремими учнями, так і з класом у цілому.

Формувальне (поточне формувальне) оцінювання треба проводити систематично, щоб встановити рівень опанування навчального матеріалу учнями та скоригувати технології навчання.

Мета формувального оцінювання:

- скоригувати діяльність учителя та учня, щоб поліпшити результат навчання;
- навчити учня самостійно оцінювати свої результати навчання, щоб будувати індивідуальну освітню траєкторію;
- допомогти учням усвідомити способи досягнення якісних результатів навчання.

Головна функція поточного формувального оцінювання – навчальна. Воно призначене для визначення прогресу в навчанні учнів та отримання інформації щодо визначення ефективності способів організації навчальної діяльності під час уроку / уроків. Його можна реалізовувати у вигляді усного опитування, тестування, письмової роботи чи цифрової діяльності за вибором вчителя.

Формувальне оцінювання може здійснюватися у формі само- та взаємооцінювання, зокрема учні / учениці співставляють досягнутий результат своєї діяльності з її метою, аналізують успіхи й причини індивідуальних невдач у вивченні навчального матеріалу та визначають можливі шляхи подолання їх.

Формувальне оцінювання результатів навчання учнів / учениць виконує діагностувальну, коригувальну, орієнтувальну, мотиваційно-стимульовальну, розвивальну, прогностичну та виховну функції.

Підсумкове оцінювання є визначенням ступеня відповідності результатів навчання учнів вимогам Державного стандарту по кожній з груп загальних результатів. Підсумкове оцінювання – це не про знання учнями теореми Піфагора, це узагальнення рівня сформованості навичок аналізувати, описувати, оцінювати, розпізнавати, створювати, пояснювати, які розвивались під час вивчення програмового матеріалу.

Підсумкове оцінювання показує результат навчання та розвитку.

Метою *підсумкового оцінювання* є співвіднесення фактичних результатів навчання, яких досягли здобувачі освіти, з обов'язковими / очікуваними результатами навчання, визначеними Державним стандартом / модельною навчальною програмою за певний період навчання.

Підсумкове оцінювання здійснюють періодично наприкінці вивчення теми, семестру у формі тестування або підсумкової контрольної роботи за групами загальних обов'язкових навчальних результатів. Кількість підсумкових робіт, час їхнього проведення вчитель / учителька **може встановлювати самостійно**. Підсумкові роботи можуть забезпечувати охоплення одного, декількох або всіх груп результатів, визначених у Державному стандарті, у межах вивченого впродовж певного періоду, і мають забезпечувати об'єктивність оцінювання.

Якщо контрольні роботи є способом проміжного підсумкового оцінювання, тоді вчитель має оцінити одну або кілька груп загальних результатів з оцінками під відповідними індексами – ці оцінки будуть враховані під час підсумкового семестрового оцінювання. Якщо контрольне / тематичне оцінювання є видом поточного формувального – ці оцінки не враховуються у підсумковій оцінці за семестр.

Тематичне оцінювання не є обов'язковим. Вимоги обов'язкового виставлення оцінки за тему до класного журналу не передбачено. Його можна проводити (за потреби) для отримання інформації про рівень досягнень очікуваних результатів учнівства з певної теми, розділу й використовувати для коригування освітнього процесу.

Семестровий контроль проводять, щоб перевірити, як учні засвоїли навчальний матеріал в обсязі навчальних тем, розділів. Завдання для семестрового контролю складають

на основі програми з охопленням найактуальніших розділів й тем вивченого матеріалу. Важливо враховувати рівень навченості учнів, щоб реалізувати диференційований підхід до навчання.

Метою підсумкового семестрового оцінювання є співвіднесення фактичних результатів навчання, яких досягли здобувачі освіти, з обов'язковими / очікуваними результатами навчання, визначеними Державним стандартом / модельною навчальною програмою за певний період навчання.

Підсумкове оцінювання за семестр здійснюють за групами результатів навчання, що передбачені Критеріями оцінювання за освітніми галузями (додаток 2 до наказу МОН України від 02.08.2024 р. № 1093), з урахуванням різних форм і видів навчальної діяльності.

Для формування висновків щодо рівня досягнення обов'язкових результатів навчання за семестр учитель / учителька може запропонувати учнівству:

1) виконати комплексну підсумкову роботу, завдання якої дають змогу установити результати навчання за всіма групами результатів, визначеними в Критеріях оцінювання за освітніми галузями;

2) виконати окремі підсумкові роботи для кожної групи результатів, визначених у Критеріях оцінювання за освітніми галузями.

Відомості, отримані під час підсумкового семестрового оцінювання результатів навчання, застосовують для вироблення навчальних цілей на наступний період, визначення труднощів, що постали перед здобувачами освіти та коригування освітнього процесу.

У Свідоцтві досягнень виставляють семестрові оцінки за групами результатів. На підставі оцінок за групами результатів виставляють загальну оцінку за семестр з кожного навчального предмета / інтегрованого курсу навчального плану освітньої програми закладу освіти.

Оцінка за семестр може бути скоригованою.

Підсумкове оцінювання за рік не здійснюють. Річну оцінку виставляють на підставі загальних оцінок за I та II семестри або скоригованих семестрових оцінок. Річна оцінка не обов'язково є середнім арифметичним оцінок за I та II семестри. Для визначення річної оцінки потрібно враховувати динаміку особистих досягнень учня / учениці протягом року.

Річне оцінювання також може бути скоригованим. Результати семестрового та річного оцінювання фіксують у класному журналі та Свідоцтві досягнень.

Можливі варіанти заповнення журнальної сторінки

Варіант 1. Виконання комплексної підсумкової роботи за певною темою

Теми розділів відображаються на правій сторінці журналу		:		Тема «.....»					Тема «.....»								I Семестр	
№	Число / місяць / Прізвище та ім'я учня / учениці	06 / 09	07 / 09	Зощит	11/10 КІР			12 / 10	13 / 10	Зощит	20/10 КІР			...	MA01	MA02		MA03
					MA01	MA02	MA03				MA01	MA02	MA03					
1	... Ірина			8	8	7	7			10	9	9	9		9	8	8	8
2	... Олег			10	8	10	8			7	7	8	7		8	9	8	8
3	... Олена			8	8	8	8			8	6	6	6		7	7	7	7

MAO 1 – досліджує ситуації та створює математичні моделі; **MAO 2** – розв'язує математичні задачі; **MAO 3** – інтерпретує та критично аналізує результати.

Математична освітня галузь

Семестрова оцінка за певною групою результатів є середньоарифметичним за контроль знань за означену групу, яку перевіряли під час контрольних підсумкових робіт або ґрунтуючись на принципі домінуючого рівня навчальних досягнень (початковий, середній, достатній, високий).

Варіант 2. Виконання комплексної підсумкової роботи в кінці семестру

№	Число / місяць Прізвище та ім'я учня / учениці	06 / 09	07 / 09	08 / 09	Зошит	13 / 10	19 / 10	Зошит	05 / 11	24/12 КІР			І семестр
										MAO1	MAO2	MAO3	
1.	... Ірина				8			9		9	8	7	8
2.	... Олег				7			7		8	9	9	9
3.	... Олена				9			8		8	7	8	8

Варіант 3. Виконання окремих підсумкових робіт для кожної групи результатів після кожної вивченої теми

Теми розділів відображаються на правій сторінці журналу		Тема «.....»			Тема «.....»				Тема «.....»					
№	Число / місяць Прізвище та ім'я учня / учениці	17 / 09	27 / 09	Зошит	11 / 10	15 / 10	20 / 10	Зошит	05 / 11	07 / 11	MAO1	MAO2	MAO3	І семестр
		MAO1	MAO2		MAO1	MAO2	MAO3		MAO2	MAO3				
1.	... Ірина	9	7	8	9	7	9	10	9	9	9	8	9	9
2.	... Олег	8	8	7	8	8	8	7	8	8	8	8	8	8
3.	... Олена	8	8	8	7	7	7	8	7	7	8	7	7	7

Варіант 4. Виконання окремих підсумкових робіт для кожної групи результатів у кінці семестру

№	Число / місяць Прізвище та ім'я учня / учениці	09 / 09	11 / 09	12 / 09	Зошит	11 / 10	13 / 10	14 / 10	Зошит	05 / 11	07 / 11	...	18 / 12	20 / 12	24 / 12	І семестр
													MAO1	MAO2	MAO3	
1.	... Ірина				8				10				7	9	7	8
2.	... Олег				7				9				8	10	8	9
3.	... Олена				9				8				7	8	7	7

Оцінку за семестр виставляють за результатами контролю груп загальних результатів, визначених у свідоцтві досягнень (додаток 3 наказу Міністерства освіти і науки України від 02.08.2024 № 1093 «Про затвердження рекомендацій щодо оцінювання результатів навчання»), яка характеризує як учень / учениця:

- досліджує ситуації та створює математичні моделі (MAO1);
- розв'язує математичні задачі (MAO2);
- інтерпретує та критично аналізує результати (MAO3).

Кожен із цих етапів передбачає розвиток математичного мислення, мови, використання математичної термінології тощо. Такий підхід дещо спрощує проведення оцінювання груп загальних результатів, зазначених у Державному стандарті базової середньої освіти, оскільки співвідноситься з етапами математичного моделювання:

1) з'ясувати, чи можна розв'язати проблему за допомогою математики та створити її математичну модель;

2) розв'язати математичну задачу;

3) використати отриманий результат для вирішення проблеми.

Функції будь якого виду контролю:

- виявлення успіхів учня / учениці;
- виявлення прогалин (нині «освітніх втрат»);
- визначення шляхів усунення недоліків.

Наразі державні документи дають вчителю / вчительці широкі можливості для реалізації власної академічної свободи в межах власної фахової компетентності.

Для оцінювання навчальних досягнень учнів за групами результатів можна використовувати завдання різних форм (із повним поясненням, із короткою відповіддю тощо), але саме завдання з повним поясненням дають можливість здійснювати це оцінювання найефективніше.

Тож усі види контролю необхідно проводити, якщо хочемо, щоб навчання відбулося якісно. І це зафіксовано в законі «Про освіту» та Державному стандарті базової середньої освіти. Головною має бути не назва роботи, а її суть. А фіксувати оцінки в журналі чи ні і як саме це робити, мають вирішувати вчителі у кожному закладі освіти та ухвалювати це рішення педагогічною радою. Методичні рекомендації – це не директиви, а лише рекомендації. Система оцінювання в НУШ наразі повністю не сформована і перебуває на стадії апробації та вдосконалення.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Закон України «Про освіту» від 05.09.2017 р. № 2145-VIII зі змінами 23.04.2024.
2. Закон України «Про повну загальну середню освіту» від 16.01.2020 № 463-XI.
3. Концепція реалізації державної політики у сфері реформування загальної середньої освіти «Нова українська школа» на період до 2029 року (Розпорядження Кабінету Міністрів України від 14.12.2016 № 988-р).
4. Наказ МОНУ ВІД 09.08.2024 № 1120 «Про внесення змін до типової освітньої програми для 5-9 класів закладів загальної середньої освіти».
5. Наказ МОНУ від 02.08.2024 № 1093 «Про затвердження рекомендацій щодо оцінювання результатів навчання».
6. Наказ МОНУ від 03.06.2008 № 496 «Про затвердження інструкції з ведення класного журналу учнів 5-11(12)-х класів загальноосвітніх навчальних закладів».
7. Порядок переведення учнів (вихованців) закладів загальної середньої освіти до наступного класу, затвердженого наказом МОНУ від 14.07.2015 №762 (у редакції наказів МОНУ від 08.05.2019 № 621, від 01.03.2021).
8. Наказ Міністерства охорони здоров'я України від 25.09.2020 №2205 «Про затвердження Санітарного регламенту для закладів загальної середньої освіти».
9. Лист МОНУ від 30.08.2024 №1.1/15776-24 «Про інструктивно-методичні рекомендації щодо викладання навчальних предметів/інтегрованих курсів у закладах загальної середньої освіти у 2024/2025 навчальному році».
10. Перелік навчальних програм, підручників та навчально-методичних посібників, рекомендованих МОН України для використання в 5-11 класах закладів загальної середньої освіти з навчанням українською мовою у 2024/2025 навчальному році. URL: <https://imzo.gov.ua/pidruchniki/pereliki/> (дата звернення: 13.09.2024).